

Maatwerk-assurance- behoefte maatschapp

Felle discussies over de toekomst van het accountantsberoep in het algemeen, en de rol van de accountant in het bijzonder, zijn aan de orde van de dag. Ook het (standaard) productenportfolio van de accountant – met de smaken samenstellen, beoordelen en controleren – staat ter discussie. In hoeverre sluiten deze varianten nog aan op de markt? Luisterend naar het maatschappelijk verkeer is er steeds meer behoefte aan een productenportfolio op maat.

DOOR MARCEL KURVERS

Foto: RoyalPrint

Om de mkb-accountant een zinvolle invulling te geven aan zijn bestaan en de uitoefening van zijn beroep, is het noodzakelijk om met het productenportfolio specifiek in te spelen op de behoefte van het maatschappelijk verkeer. Dat er bij de (indirecte) cliënt van de accountant een specifieke behoefte is aan de kennis en ervaring van de accountant is zowel bij het bestuur van de NBA als bij Novak niet onopgemerkt gebleven. De ontwikkeling van 'maatwerkproducten' kent inmiddels een hoge prioriteit, met name als het om de rol van de mkb-accountant gaat. Zie ook de speerpunten in het jaarplan 2014 van de NBA en de ontwikkelingen rondom het project 'Assurance op maat' van Novak. Zowel de NBA als Novak onderzoeken de mogelijkheden voor meer differentiatie in het productenportfolio (lees: maatwerkproducten) om er zo voor te zorgen dat de mkb-accountant een meer gewaardeerde rol binnen het maatschappelijk verkeer kan vervullen.

Handen ineen

Uit een door Novak in 2013 gehouden eerste inventarisatie onder banken, branches, de Kamer van Koophandel en de Belastingdienst blijkt een duidelijke behoefte te zijn aan maatwerk-assurance-producten die 'toereikende zekerheid' verstrekken. Deze inventarisatie is gehouden in het kader van het project 'Assurance op maat' van Novak. Dit project richt zich op de ontwikkeling van een werkaanpak voor mkb-accountants met een risicogerichte insteek om maatwerk-assurance-

producten te kunnen leveren. Met deze werkaanpak kunnen zowel traditionele 'accountantsopdrachten' (samenstellen, beoordelen en controleren) als afgeleide 'maatwerkopdrachten' worden uitgevoerd, waarbij de nadruk ligt op het verstrekken van 'toereikende zekerheid'. De doelgroep betreft hier met name ondernemingen binnen het mkb.

Protocol

Redenerend vanuit de gedachte 'samenstel-plus' ligt er een behoefte die door de mkb-accountant kan worden ingevuld. Concreet betekent dit dat aanvullende (assurance-)werkzaamheden worden uitgevoerd voor specifieke onderdelen in de jaarrekening waarvoor 'toereikende zekerheid' is gewenst, bijvoorbeeld op basis van protocollen die in samenspraak met spelers binnen het maatschappelijk verkeer tot stand zijn gekomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een protocol voor kredietverstrekking.

Werkgroep Toekomst Accountantsberoep

In het recent verschenen rapport van de Werkgroep Toekomst Accountantsberoep blijkt dat ook de werkgroep constateert dat er een grote groep, veelal kleine ondernemingen, is waar de belangrijkste groep 'stakeholders' (zoals banken en andere schuldeisers) vooral belang hechten aan andere vormen van zekerheid. Het gaat hierbij om zekerheid die meer gericht is op de juistheid van de winst en het eigen vermogen en waar-

Opdrachten stellen maatschappelijk verkeer centraal

in minder belang wordt gehecht aan de controle van bijvoorbeeld de volledigheid van de omzet. Bij deze groep is een op juistheid én volledigheid gerichte controle niet noodzakelijkerwijs doelmatig, gezien de behoefte die de stakeholders hebben.

Hierbij geldt dat de accountant toegevoegde waarde kan creëren op het moment dat deze binnen een door regelgeving afgebakend kader zijn werkzaamheden in overleg met de stakeholders kan afstemmen. Dit om zo tot een vastgestelde vorm van assurance te komen die relevant is voor de stakeholders. De focus wordt hierbij echter gelegd op ondernemingen die op dit moment binnen het wettelijk controledomein vallen. Boven genoemde is echter juist relevant voor ondernemingen die niet controleplichtig zijn. Hiermee kan de accountant ook bij de (grootste) doelgroep toegevoegde waarde creëren.

Regelgeving

De vraag is of de Nederlandse regelgeving een struikelblok voor deze vernieuwing vormt en hoe in omliggende landen hiermee wordt omgegaan. Maatwerk-assurance-producten zijn binnen de huidige standaard mogelijk, maar brengen hoge kosten met zich mee. Immers, het totale spectrum van de assurance-opdracht moet binnen deze standaard worden doorlopen.

Standaard 4415(N)

Novak stelt de mogelijkheid voor om specifieke maatwerk-assurance-producten onder te brengen binnen de Standaard 4400-reeks. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een nieuwe Standaard 4415(N). Vanuit een bestaande samenstellingsopdracht wordt op specifieke onderdelen binnen de jaarrekening de opdracht verder uitgebreid om tot de gevraagde 'toereikende zekerheid' te komen. De maatwerk-assurance-producten kennen een vast kader ten aanzien van het type/de omvang van de onderneming, de verspreidingskring, het op voorhand gedefinieerde doel en een hierop afgestemde werkaanpak (protocol).

Inventarisaties

Om tot een nadere invulling van (regelgeving ten aanzien van) maatwerk-assurance-producten te komen, dienen op korte termijn inventarisaties plaats te vinden

waar zowel mkb-accountants als het maatschappelijk verkeer bij moeten worden betrokken. Hierbij gaat het onder andere om:

1. Het gedetailleerd in kaart brengen van de wensen en behoeften van het maatschappelijk verkeer (te beginnen bij de banken ten aanzien van mkb-ondernemingen).
2. Het in kaart brengen van de mogelijkheden en belemmeringen in de huidige standaarden (zoals Standaard 805, 3000 en 4400 voor het uitvoeren van dergelijke opdrachten).
3. Het inventariseren van mogelijkheden die accountants in landen om ons heen hebben ten aanzien van maatwerk-assurance-producten.
4. Het formuleren van een aanpak op hoofdlijnen voor de uitvoering van 'accountantsopdrachten met toereikende zekerheid', inclusief rapportage. Hiervoor is door Novak reeds een voorbeeldrapportage uitgewerkt die als uitgangspunt kan dienen.
5. De integratie van de producties die bij bovengenoemde inventarisaties ontstaan om tot een voorstel te komen. Op basis van dit voorstel zou de NBA vervolgens de bijbehorende nieuwe regelgeving kunnen ontwikkelen evenals een praktijkhandreiking voor een juiste interpretatie en toepassing van de nieuwe standaard om zo onder andere de kwaliteit en de onafhankelijkheid te waarborgen.

Vervoltraject

Na bovengenoemde inventarisaties en het openbaar maken van de resultaten is het aan de Ledengroep Openbaar Accountants (LOA) van de NBA om een eerste oordeel te vellen. Deze ledengroep heeft immers de taak gekregen om na te denken over maatwerk-assurance-producten. Oordeelt de LOA positief, dan dient de rapportage vervolgens beoordeeld te worden door het Adviescollege voor Beroepsreglementering. Oordeelt ook het college positief, dan dient het bestuur van de NBA het finale akkoord te geven. Daarna kan aanvullende regelgeving, inclusief bijbehorende praktijkhandreiking, worden ontwikkeld.

Marcel Kurvers is projectmanager van het Novak Kwaliteitshandboek.